

Dr. med. Gabriel Langfeldt: Psykopatispørsmålet må nu løses.

I. Hvad er psykopati?

Psycopater er av professor Kurt Schneider definert som individer der lidet under sin sygdom eller under hvis sygdom samfundet lidet. Definisjonen har betydning for såvidt som den peker på at der er to hovedgrupper av psycopater, hvorav den ene har særlig sociologisk interesse. Nogen videnskapelig verdi har denne definisjon imidlertid ikke og det er heller ikke så at de to kategorier alltid svarer til spesielle typer. Det er dog et påtagelig forhold at de psycopater som innlegges i nerveklinikker i almindelighet hører til den gruppe som selv lidet under sin sygdom, mens den annen kategori, under hvis anomalier samfundet lidet, påtreffes i fengslene.

Psycopatforskningen har imidlertid nu klariagt en rekke sider angående psycopatiens karakter og årsaksforhold, og det kan trygtes at forskningen er kommet så langt at samfundet med utbytte kan ta fatt på en rasjonell løsning av spørsmålet om den mest hensikt-

messige behandling, respektive forvaring av de forskjellige psycopatietyper. Jeg skal her gi en kort oversikt over hvad forskningen hittil har klariagt vedrørende psycopatiens vesen for dernæst å peke på hvor påtregende nødvendig det er at samfundet gjør noget effektivt dels for å hjelpe de mange sinnslidende mennesker som jo psycopatene er, dels i samfundets egen interesse for å sikre sig mot de kriminelle psycopaters stadige gjentagelse av de samme forbrydelser. Tidligere nøtet man sig i psykiatrien såvel som i kriminalogien med å benevne de forskjellige psycopatietyper etter de mest fremtredende karakteregenskaper. Man talte således om den egoistiske, den aggressive, den viljesløse, den affektlabile, den hysteriske, den perverse psycopat osv. for kun å nevne en del av de vanligst brukte betegnelser. Disse benevnelsene har imidlertid liten verdi, da de kun angir helt overfladiske egenskaper ved psycopaten, bak hvilke der kan skjule sig ganske andre grunnegenskaper.

I de siste decennier har derfor psycopatforskningen tatt sikte på å trenge inn til de såkalte grunnegenskaper, radikalene, for kun med kjennskap til disse vil det være mulig å få en rasjonelt begrunnet inndeling av de forskjellige psycopattietyper. Til løsning av dette spørsmålet har en rekke forskningsretninger bidratt. I første rekke må her nevnes de filosofiske retninger, hvis forskere, hvoriblandt særlig må nevnes Klages, har innlagt sig store fortjenester ved ad ren karakterologisk vel å komme bort fra de overfladiske «antinome» egenskaper og trenge inn til de egentlige karakteregenskaper. Men dernæst har den sociologiske, den individualanalytiske og den psychoanalytiske karakterikere bidratt meget til dybere forståelse også av psycopatiens karakter. Av størst betydning har dog den konstitusjonsbiologiske og den arvebiologiske forskning vært og det er disse to retninger som vi i første rekke skylder vår viden om grunnlaget for de psycopatiske lidelser.

Såvel innenfor den kliniske psykiatri som innenfor kriminalbiologien foreligger der nu et så stort og vel gjennemforsket materiale at visse fakta kan understrekkes.

Vi vet nu at årsaken til den abnorme sjelsbeskaffenhet som vi kaller psycopati i de fleste tilfelle skyldes et nedarvet anlegg. Et mindre antall psycopater kan utvikle sig etter hjerneskader, hjernebetændelse og og forgiftninger og

det er mulig at antallet av disse ved ytre årsaker betingede lidelser vil øke etter hvert som hjernediagnostikken utbedres. Men det store psycopatiproblemet er fremdeles dette: Hvorledes skal vi mest hensiktmessig behandle og forvare de mange psycopater som har sitt opphav i ett eller flere medfødte anlegg.

Der er visse trekk som går igjen hos de forskjellige psycopater og preger deres reaksjonsmåte. Med betegnelsen psycopat forstår man nu vanligvis individer som ikke er sinnssyke og heller ikke åndssyke, men individer som på grunn av abnorme følelser, viljes- og driftsreaksjoner har vanskelig for å finne seg tilrette i samfundslivet. Vanskeligheten melder sig ofte allerede i barnearene — de psykologiske barn er egenradige, egoistiske, eksplisitive, stemningslabile. Karakteristisk såvel for psykologiske barn som for voksne psycopater er at det så hyppig kommer til svære reaksjoner (vredesutbrudd, hysterisk anfall, bortløp fra hjemmet o.l.) ved de

2800

FEFOR HOTELL

pr. VINSTRA st.

ubetydelige foranledninger. Det er dog i barnealderen ofte meget vanskelig å avgjøre om den slags reaksjonstilbøyeligheter skyldes et nedarvet psycopatisk anlegg eller om de er protestreaksjoner på uheldige omgivelser («problembarn»). En inngaende undersokelse av slekten, opdragelse og miljø vil dog som regel avklare forholdet så den rette behandling kan sette inn. Her vil et psykiatrisk barnehospital for poliklinisk og kurmessig behandling av sådanne vanskelige barn være av den største betydning.

De psycopatiske anlegg kommer dog ofte først tilsyn når individet har passert pubertetsalderen og der stilles litt større krav til dem fra samfundets side. Vanskeligheter på arbeidsstedet overfor overordnede og kolleger, alvorlige kontroverser overfor foreldre og soskend og senere ekteskapet, social utglidning med betieri, tyveri, alkoholisme, og prostitusjon som følge hører til de hyppigste utslag av de psycopatiske egenskapers manifestasjon. Disse sistnevnte psycopater som så lett

blir asociale viser sig ved en psykologisk-psykiatrisk undersøkelse næsten alltid å være utpreget følelseseskolde individer med et defekt etisk-moralsk anlegg. Der er ingen tvil om at de aller fleste av disse asociale psycopater arvebiologisk sett er meget sletttere utrustet til livskampen enn gjennemsnittsmennesket og for en hel del typers vedkommende er det materiale som arvelighetsforskere har fremlagt helt overbevisende.

Således er det gjennem arvelighetsundersøkeler godtjort at en egen type psycopater, de såkalte cyklotyme, har sitt opphav i et cyklig følelsesliv der har arvebiologisk relasjon til den såkalte manisk-depressive sinnssydom. Hos disse cyklotyme psycopater treffer vi både på slike som selv lidet un-

der sin sygdom og på slike under hvis sygdom samfundet lidet.

Et eksempel på den første type er den psycopat som lidet under sine stemningsanomaller. Han er snart dypt deprimert, fortvilet, har tanker på å ta sig selv av dage.

Til andre tider kan han være unaturlig opstemt, sløse med penger, føle trang til stadig festing. Utslagene er ofte ikke større enn at de tas for lettsindighet istedet for sykdom. Et eksempel på den cyklotyme psycopat hvorunder samfundet lidet er de mange svindlere og løgnere som begår underslag og checkforfalskninger i visse perioeder. En hel del av disse kan også i sin slekt fremvise tilfelle av manisk-depressiv sinnssydom og må sees mot denne bakgrunn.

En annen hyppig psycopattype er den som finnes i omkretsen av de schizofrene (ungdomssyke) patienter. Det er individer der ikke som de schizofrene er sinnssyke, men de er særlinger på mange måter, innesluttende, yderst pedantiske, ofte folkesky og uomgjengelige individer som dog har beholdt sin forstand og på sitt felt kan utføre bra arbeide. Andre psycopattietyper som etter all sannsynlighet har et arvelig betinget grunnlag er de viljes- og holdningsløse og de følelsesmessig abnorme psycopater. Mere kompleks oppbygget er tvangspsykopatene, mens de asteniske og de aggressive psycopater muligens er betinget i forholdsvis enkle arvelige anlegg.

Det er neppe mange utenfor iuristenes, pedagogenes og psykiatrenes rekke som har nogen riktig forståelse om hvilken sum av lidelser, ulykker og økonomiske miserer der forårsakes av disse forskjellige psycopater. På den ene side patientenes egne lidelser, fortvilelse over sin mangelfulle evne til social tilpasning, stemningsanomaller med selvmord eller utskeielser, økonomisk ruin for dem selv og familien, salusidramaer eller hysteriske fiuktforsøk. En flerhet av disse patienter må innlegges i nerveklinikker (psykiatriske klinikker). Den annen store side ved psycopatiproblemet er den kriminologiske. Hvor viktig denne side av spørsmålet er vil man forstå når jeg nevner at praktisk talt samtlige tilbakefallsforbrydere er psycopater. I fenglene treffer vi på den debile, følelseseskolde og etisk defekte tyv og den aggressive innbrudstyv. Vi treffer på den cyklotyme underslager og den schizofobe morder, den senile sedelighetsforbryder og alle de perverse sekualforbrydere av annen etiologi.

Disse antydninger får være nok for å gi leseren et inntrykk av hvor omfattende psycopatiproblemet er og hvor innlysende det burde være at samfundet også i egen interesse gjorde noe for å skaffe vårt land en effektiv psycopat-forsorg og behandling. Hittil er intet gjort og jeg skal i næste artikkel peke på hva der må gjøres.

